

Arbeidsrechtbank Brussel (NI.) 15 januari 2021 (AR 18/444/B)

Collectieve schuldenregeling – Nieuwe schuld – Boedelschuld – Chronologisch en functioneel criterium

Samenvatting

Tijdens de collectieve schuldenregeling ontstaat er een nieuwe schuld. Het gaat over registratierechten ten gevolge van een vonnis na de beschikking van toelaatbaarheid in het kader van een geschil over de vereffening en verdeling van het huwelijksvermogen. De arbeidsrechtbank oordeelt dat deze nieuwe schuld een boedelschuld is die bij voorrang moet worden betaald. De schuld is immers ontstaan tijdens de collectieve schuldenregeling (chronologisch criterium) en houdt nauw verband met het – weliswaar beperkt – vermogensbeheer van de boedel door de schuldenaar (functioneel criterium).

(...)

Verzoekende partij in collectieve schuldenregeling:

C.S. (...), RRN (...), wonende te (...)

In persoon aanwezig en bijgestaan door meester A.M., advocaat

Schuldbemiddelaar:

Mr. J.V.C., advocaat, met kantoor te (...)

Verschenen in persoon

Schuldeisers:

1. W., wonende te (...)
2. X., gevestigd te (...)
3. Y., gevestigd te (...)
4. Z., gevestigd te (...)

Geen van allen verschenen, noch vertegenwoordigd

1. FEITEN

Bij beschikking van 8 januari 2019 van deze rechtbank werd het verzoek tot collectieve schuldenregeling uitgaande van mevrouw D. toelaatbaar verklaard en werd meester V.C. aangesteld als schuldbemiddelaar.

Bij vonnis van 3 juni 2020 heeft de rechtbank een minnelijke aanzuiveringsregeling gehomologeerd. Deze minnelijke aanzuiveringsregeling heeft een looptijd van 7 jaar vanaf de datum van homologatie en beoogt een terugbetaling van 14.280,00 euro op een totale hoofdsom van 55.153,04 euro.

Met een vonnis van 17 maart 2020 heeft de Franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel een uitspraak gedaan

in een geschil tussen mevrouw D. en haar ex-echtgenoot, de heer W. over de vereffening-verdeling van hun huwelijksvermogen. De rechtbank besliste onder meer dat de heer W. een schuldvordering heeft van 39.593,92 euro ten aanzien van mevrouw D. wegens een verrijking zonder oorzaak. Tevens oordeelde de rechtbank dat de heer W. recht had op de helft van de waarde van de Citroën Berlingo, nl. 1.250,00 euro.

Op 16 november 2020 vroeg de FOD Financiën aan de schuldbemiddelaar om een bedrag van 1.225,32 euro als registratierechten op het vonnis van 17 maart 2020 op te nemen in het gewoon passief op basis van artikel 142 van het Wetboek der Registratierechten.

Op 23 november 2020 heeft de schuldbemiddelaar een verzoekschrift neergelegd waarin hij de rechtbank vraagt om deze zaak vast te stellen op grond van art. 1675/14, § 2 Ger.W.

2. VORDERING

In zijn verzoekschrift van 23 november 2020 zet de schuldbemiddelaar het volgende uiteen:

“Verzoekster werd in een recent vonnis d.d. 17/03/2020 veroordeeld en wordt thans uitgenodigd tot het betalen van de registratierechten (art. 142 Wetboek der Registratierechten). Het betreft een bedrag van 1.225,32 EUR.

Het saldo van de bemiddelingsrekening laat toe dit bedrag te betalen, doch er zijn redenen om dit eerst aan de rechtbank voor te leggen.

Kwalificeert deze schuld als een boedelschuld, dan kan ze bij voorrang uit de bemiddelingsrekening worden betaald.

Kwalificeert deze schuld niet als boedelschuld, dan ondergaat deze in principe de samenloop (schuldvordering uit rechtsfeit). Deze laatste visie vloeit voort uit een verbintenisrechtelijke dogmatiek die evenwel door andere auteurs wordt betwist. [...]

Het is bijgevolg belangrijk de positie van deze schuldvordering te kennen en de daaraan gebonden gevolgen. Het is wenselijk dat de rechter hierover oordeelt.”

De belanghebbende partijen werden opgeroepen om te verschijnen op de openbare terechtzitting van 18 december 2020. De verzoekende partij en de schuldbemiddelaar werden gehoord. De overige partijen, alhoewel behoorlijk opgeroepen, lieten verstek en waren evenmin vertegenwoordigd. Daarop werden de debatten gesloten en werd de zaak in beraad genomen voor vonnis.

3. BEOORDELING

3.1

Het begrip “boedelschuld” komt als dusdanig niet voor in de bepalingen inzake de collectieve schuldenregeling die opgenomen zijn in het Gerechtelijk Wetboek. Dit begrip moet gekoppeld worden aan § 1 en § 3 van art. 1675/7 Ger.W.

Art. 1675/7, § 1 Ger.W. bepaalt:

*“§ 1. Onverminderd de toepassing van § 3, doet de beschikking van toelaatbaarheid een toestand van samenloop ontstaan tussen de schuldeisers en heeft de opschorting van de loop van de interesten en de onbeschikbaarheid van het vermogen van de verzoeker tot gevolg.
[...]*”

Art. 1675/7, § 3 Ger.W. bepaalt:

“§ 3. De beschikking van toelaatbaarheid houdt voor de verzoeker het verbod in om, behoudens toestemming van de rechter:

- *enige daad te stellen die een normaal vermogensbeheer te buiten gaat;*
- *enige daad te stellen die een schuldeiser zou bevoordelen, behoudens de betaling van een onderhoudsgeld voor zover deze geen achterstallen betreft;*
- *[...]*

In het faillissementsrecht heeft het Hof van Cassatie het begrip “boedelschuld” als volgt gedefinieerd (bijvoorbeeld Cass. 4 februari 2016, *NJW* 2016, 387):

“Een schuld is een boedelschuld, wanneer de curator verbintenissen heeft aangegaan met het oog op het beheer van de boedel, onder meer door de handelsactiviteit van de gefailleerde voort te zetten, de door laatstgenoemde gesloten overeenkomsten uit te voeren of nog door de roerende of onroerende goederen te gebruiken met het oog op een passend beheer van de failliete boedel; de curator gaat ook schulden aan met het oog op het beheer van het faillissement wanneer die schulden ontstaan door handelingen die de curator voor dit beheer dient te stellen maar niet stelt.”

Volgens de rechtbank kan de leer van dit cassatiearrest ook gebruikt worden in de collectieve schuldenregeling, met de correctie dat de schuldenaar-verzoeker in de collectieve schuldenregeling een beperkte handelingsbekwaamheid heeft aan het hoofd van zijn vermogen.

Om te kunnen spreken van een boedelschuld moet derhalve zowel voldaan worden aan een chronologisch criterium, als aan een functioneel criterium (vgl. *Arbh. Brussel* 5 december 2016, *Soc.Kron.* 2017, 246):

- *chronologisch criterium:* De schuld moet ontstaan zijn in de loop van de procedure van collectieve schuldenregeling. Een schuld die ontstaan is voor de datum van

de beschikking van toelaatbaarheid kan in geen geval beschouwd worden als een boedelschuld.

- *functioneel criterium:* Aan het functionele criterium is voldaan wanneer er een nauwe band bestaat tussen de schuld en het beheer van de boedel door de verzoeker. Recente rechtsleer stelt dat de band tussen een schuld en het beheer van de boedel zich veel sneller zal opdringen in de collectieve schuldenregeling door het eenvoudige feit dat de verzoeker handelingsbekwaam is en (beperkt) aan het hoofd van zijn vermogen staat en op die manier opnieuw participeert aan het economische en sociale leven (J. VAN CAMPENHOUT, “Schulden uit rechtsfeiten ontstaan na de toelaatbaarheid tot de procedure collectieve schuldenregeling (wet 5 juli 1998). Een praktisch-juridische analyse en vergelijking met de faillissementsprocedure en de visie-Patart”, *TIBR* 2/2020, 24 e.v.).

3.2.

De toepassing van deze criteria op deze zaak brengt de rechtbank tot het oordeel dat het registratierecht dat mevrouw D. verschuldigd is op basis van het vonnis van 17 maart 2020 van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel een boedelschuld is.

Het chronologisch criterium is vervuld. Het vonnis waarop de fiscus registratierechten int, werd uitgesproken op 17 maart 2020. Dit is duidelijk na de beschikking van toelaatbaarheid.

Het functioneel criterium is eveneens vervuld. Op 22 juni 2017 stelde de Franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel een notaris-vereffenaar aan, die op 15 maart 2019 een staat van vereffening-verdeling heeft opgesteld. Beide partijen formuleerden bezwaren, waarna de notaris-vereffenaar op 14 juni 2019 een proces-verbaal van geschillen en moeilijkheden heeft opgemaakt. Op basis van dit proces-verbaal werd de rechtbank opnieuw gevat. Het voeren van deze procedure was ongetwijfeld in het voordeel van mevrouw D. en van de boedel aangezien zij haar aandeel wenste af te dwingen. Deze procedure houdt aldus duidelijk verband met de boedel. Dat mevrouw D. in het ongelijk gesteld werd, doet hieraan niets af. De rechtbank verwijst in dit verband naar het jaarverslag van 16 januari 2020, waarin de schuldbemiddelaar mevrouw D. aanspoorde om “*dringend werk te maken van de voortzetting van de vereffening-verdeling, los van het feit wat dit voor haar oplevert*”.

Aangezien het gaat om een boedelschuld kan deze bij voorrang betaald worden uit de bemiddelingsrekening en is deze niet aan de samenloop onderworpen.

4. BESLISSING

Gelet op:

- de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

- de wet van 10 oktober 1967 houdend het Gerechtelijk Wetboek, in het bijzonder artikel 1675/7 en artikel 1675/14 Ger.W.

beslist de rechtbank in eerste aanleg en op tegenspraak tegenover de schuldbemiddelaar en mevrouw D. en als op tegenspraak overeenkomstig art. 1675/16 § 4 Ger.W. tegenover de overige inzake zijnde partijen, gelet op het feit dat geen verzet mogelijk is, wat hierna volgt.

De schuldvordering op basis van artikel 142 W.Reg. is een boedelschuld die de schuldbemiddelaar bij voorrang mag betalen vanuit de bemiddelingsrekening.

Dit vonnis is uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande hoger beroep en zonder borgstelling in toepassing van art. 1675/16, § 4 Ger.W.

Kosteloze procedure.

(...)